

L'affresco

PADOVA, 1303. GIOTTO DI BONDONE SI ACCINGE ALLA PITTURA DELLE PARETI DELLA CAPPELLA DEGLI SCROVEGNI.

LA PITTURA A FRESCO (AFFRESCO) È UNA TECNICA DI PITTURA MURALE CHE PREVEDE UN'ACCURATA PREPARAZIONE INIZIALE. PER PRIMA COSA SULLA PARETE SI STENDONO DUE STRATI DI UN IMPASTO DI SABBIA, CALCE E ACQUA (INTONACO): IL PRIMO (ARRICCIO) PIÙ SPESSO E GROSSOLANO, IL SECONDO PIÙ FINE E DEPURATO.

SU QUESTA BASE SI TRACCIA LA SINOPIA, IL DISEGNO PREPARATORIO, CON TERRA ROSSA. PRIMA DI POTER APPLICARE I COLORI, L'ARTISTA STENDE UNO STRATO FISSATIVO DI INTONACHINO, SEMITRASPARENTE.

IL COLORE VIENE PREPARATO GIORNO PER GIORNO: I PIGMENTI VANNO PESTATI NEL MORTAIO, MESCOLATI CON ACQUA E TEMPERATI.

POICHÉ LA PITTURA DEVE ESSERE COMPLETATA SULL'INTONACO ANCORA FRESCO, QUESTA TECNICA IMPONE PRECISIONE E VELOCITÀ DI ESECUZIONE E RENDE IMPOSSIBILE QUALSIASI AGGIUNTA O CORREZIONI SUCCESSIVE.

IL COLORE CHE PENETRA NELL'INTONACO QUANDO SI ASCIUGA SI FISSA ALLA CALCE E SI CRISTALLIZZA.

L'ARTISTA APPLICA L'INTONACHINO QUINDI SOLO SULLE PARTI CHE PREVEDE DI COMPLETARE NELLA GIORNATA DI LAVORO, SEGUENDO LE LINEE PRINCIPALI DELLA COMPOSIZIONE. CONTANDO IL NUMERO DELLE ZONE DI INTONACO È POSSIBILE RICOSTRUIRE IL NUMERO DELLE GIORNATE DI LAVORO IMPIEGATE PER LA REALIZZAZIONE DELL'OPERA.

L'AFFRESCO ULTIMATO È CARATTERIZZATO DA UNA SUPERFICIE LEGGERMENTE OPACA. È MOLTO RESISTENTE, MA TEME LE INFILTRAZIONI DI UMIDITÀ.

Η νωπογραφία

- i. Padova, 1303. Ο Giotto di Bondone προετοιμάζεται για την ζωγράφιση των τοιχογραφιών της [Capella degli Scrovegni](#).
- ii. Η νωπογραφία (**affresco**) είναι μια τεχνική τοιχογραφίας που απαιτεί μια αρχική προετοιμασία ακριβείας. Κατά πρώτον, στον τοίχο απλώνονται δύο στρώματα ενός σοβά από άμμο, ασβέστη και νερό (intonaco/ασβεστοκονίαμα): το πρώτο (**arriccio**) είναι συνήθως πιο χονδροειδές, ενώ το δεύτερο πιο λεπτόκοκκο και καθαρό.
- iii. Σε αυτή τη βάση σχεδιάζεται με ερυθρό πηλόχωμα η σινορία, το προκαταρκτικό σχέδιο. Προτού γίνει εφικτή η εφαρμογή χρωμάτων, ο καλλιτέχνης επαλείφει μια στρώση στερεωτικού από ημιδιάφανο γυψομαρμαροκονίαμα (**intonachino, stucco**)
- iv. Το χρώμα παρασκευάζεται μέρα με την ημέρα: τα χρώματα κονιορτοποιούνται στο γουδί και αναμειγνύονται με νερό και αραιώνονται.
- v. Καθώς η ζωγραφική πρέπει να ολοκληρωθεί όσο το ασβεστοκονίαμα είναι ακόμη νωπό (**fresco**), αυτή η τεχνική επιβάλλει ακρίβεια και ταχύτητα εκτέλεσης και καθιστά αδύνατη την οποιαδήποτε προσθήκη ή διόρθωση στη συνέχεια.
- vi. Ο καλλιτέχνης εφαρμόζει το γυψομαρκαροκονίαμα αυτό μόνο στις περιοχές που προβλέπει ότι θα ολοκληρώσει μέσα στην ημέρα εργασίας (**giornata di lavoro**), ανάλογα με τις κύριες γραμμές της σύνθεσης. Μετρώντας τον αριθμό των ζωνών του κονιάματος είναι δυνατόν να υπολογίσει κανείς τον αριθμό των πληρωμένων giornate/ημερών εργασίας που χρειάστηκαν για την υλοποίηση του έργου.
- vii. Τα χρώματα που εισέρχονται σε αυτό το κονίαμα όταν αυτό στεγνώνει σένεται στον ασβέστη και κρυσταλλοποιείται.
- viii. Η τελική νωπογραφία χαρακτηρίζεται από μια επιφάνεια ελαφρώς ματ (**opaca**). Είναι πολύ ανθεκτική αλλά κινδυνεύει από την διεύδυση της υγρασίας.
- ix. Η απόδοση του σχεδίου σε κίνηση:
[Giotto e la tecnica dell'affresco](https://prezi.com/dc5ppgyh-0m7/giotto-e-la-tecnica-dellaaffresco/#) (<https://prezi.com/dc5ppgyh-0m7/giotto-e-la-tecnica-dellaaffresco/#>)